

SAKSLISTE

MKR-sak 35/99

KONTAKT MED DEN SERBISK ORTODOKSE
KIRKE [REDACTED]

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

MELLOMKIRKELIG RÅD

OSLO

6-7.9.1999

MKR SAK 35/99

KONTAKTEN MED DEN SERBISK ORTODOKSE
KIRKE

Saksbehandler

Generalsekretæren

Oppdatering

På møtet i MKR 6-7 mai drøftet rådet ulike initiativ fra Den norske kirke i forbindelse med krigen på Balkan og fattet et lengre vedtak , jmf. MKR sak 27/99. Dette vedtaket er fulgt opp på ulike måter.

Via menighetssendingen 14 mai ble det sendt ut en kort uttalelse samt et bønneforslag til alle menighetene i Den norske kirke undertegnet av rådets leder og NKRs leder i fellesskap . Et likelydende brev ble også sendt til de andre kirkesamfunn i Norge.

Den bilaterale kontakten mellom Den norske kirke og den serbisk ortodokse kirke er videreført gjennom flere møter.

Trond Bakkevig har gjort 2 besøk til det serbisk ortodokse patriarkatet i Beograd mens krigen pågikk, det siste 20-21 mai sammen med 3 personer fra Kirkens Nødhjelp (Atle Sommerfeldt, Marit Lindheim og Thor-Arne Prøis) for å introdusere disse for kirkens ledelse. Kirkens Nødhjelp førte samtaler om samarbeid for å styrke kirkens diakonale kapasitet og en rammeavtale er i prinsippet klar om dette. Det ble også anledning til videre drøfting av en kirke-kirke kontakt mellom våre to kirker . Bakkevig dro direkte fra Beograd til Budapest for å delta i KV/KEK møtet om Kosovo , se hans rapport 30/99 fra Beograd og Budapest vedlagt.

Kirkens Nødhjelp har senere gjort et nytt besøk til Beograd (Lindheim og domprost Per Frick Høydal i Stavanger som er brakt inn i arbeidet på bakgrunn av sin erfaring fra Bosnia og pastoralt arbeid med mennesker i krise generelt).

Under LVF's Rådsmøte i Bratislava, Slovakia 22-29 juni arbeidet vi for at LVF skulle komme ut med en resolusjon som understreket at den serbisk ortodokse kirke må tas med i planene for gjenoppbyggingen av Jugoslavia og at de vestlige land som har ført krigen ikke bare må gi humanitær hjelp , men også må gi støtte til oppbygging av den grunnleggende infrastruktur som er ødelagt- uten betingelser se vedtak fra LVF Rpds møte MKRsak 29/99).

Under metropolitt Kirill av Moskvas besøk i Oslo 28-29 juni ble det ført samtaler om situasjonen på Balkan . Vi kunne bekrefte at vi delte hans sterke bekymring for de langsiktige konsekvensene av at kløften mellom det vestlige/protestantisk/katolske Europa og det østlige/ortodokse Europa får lov til å bestå , for ikke å utvide seg. Vi var enige om å holde tettere kontakt om våre ulike initiativ og om å arbeide for at KEK – på anmodning fra den serbisk ortodokse kirke og støttet av den russisk ortodokse - innkalte til en europeisk kirkelig konsultasjon om situasjonen etter at krigen er over - så raskt som mulig. Vi sa oss villige til å være lokalt vertskap for en slik konsultasjon og lovte å framskaffe penger til dette.

Som oppfølging av dette dro Bakkevig og generalsekretæren til Budapest 13 juli for å drøfte denne ideen med den serbisk ortodokse biskop Ireney fra Novi Sad i Vojvodinja provinsen i Jugoslavia, se rapport 31/99 vedlagt.

Videre oppfølging

Vi har de siste månedene fått bekreftet at Den norske kirke har kommet i en helt enestående posisjon i forhold til den serbisk ortodokse kirke. Vi har derfor en unik anledning til å følge med i hva som skjer og til selv å ta initiativ. Den geografiske avstand utgjør et problem. Vi bør derfor søke et nært samarbeid med den/de personer som KN sender til Beograd, men bør også selv prioritere å pleie direkte kontakter.

På denne bakgrunn blir det viktig

-å følge nøye med i hvordan samarbeidet mellom den serbisk ortodokse kirken og Kirkens Nødhjelp om å styrke kirkens diakonale kapasitet utvikler seg. Det er vår oppgave å dytte på KN slik at de gir dette prioritet og tyngde.

- å starte planleggingen av en kirke-kirke kontakt ved å plukke ut en bispedømme her hjemme , kontakte KFUK/M angående TT neste sommer samt å begynne å tenke seg personer som kan delta i en teologisk samtalerunde .

- Sentralkomiteemøtet i KV 26 august –3 september (Bakkevig og generalsekretæren) og KEKs Sentralkomiteemøte og 40 års feiring i Danmark 21-

26 september (Wagle og generalsekretæren) blir viktige møteplasser for uformelle samtaler og initiativ rundt situasjonen

Forslag til vedtak

MKR vil gi uttrykk for glede over og støtte til de initiativ som generalsekretæren – i samarbeid med andre – under krigen i Kosovo/Serbia har tatt overfor den serbisk ortodokse kirke og som har ført til mulighetene for å bygge opp en kirkekontakt mellom denne kirken og vår egen. Rådet ber sekretariatet arbeide videre langs de linjer som redegjørelsen inneholder.

MKR ser også svært positivt på det samarbeid som er under etablering mellom den serbisk ortodokse kirke og Kirkens Nødhjelp(KN) om å etablere en diakonal kapasitet i denne kirken. Rådet ber KN prioritere denne oppgaven blant mange viktige oppgaver i det tidligere Jugoslavia.

Rådet vil overfor den norske regjering uttrykke en sterk uro over NATO landenes moratorium til gjenoppbygging av Serbia og frykter at denne politikken kan få tragiske langsiktige humanitære og politiske konsekvenser og er med å vanskeliggjør forsoning mellom det serbiske folk og resten av Europa.

NORGES KRISTNE RÅD

CHRISTIAN COUNCIL OF NORWAY

DEN NORSKE KIRKE

Mellomkirkelig råd

SITUASJONEN PÅ BALKAN

På bakgrunn av den tragiske konflikten og krigføringen på Balkan henvender Norges Kristne Råd (NKR) og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (MKR) seg med dette til menigheter i Norge.

Vi avslutter dette århundre som vitner til en tragisk etnisk rensing i Kosovo og som deltakere i en krig som rammer alle folk på Balkan. Vi oppfordrer menighetene til å be for situasjonen på Balkan (se vedlagte forbønn) og å finne uttrykk for fredsengasjement og vilje til innsats for krigens ofre.

Vi er glade for at Norge har åpnet grensene for flyktninger fra Kosovo. Menighetenes diakoni- og omsorgsarbeid er viktige deler av lokale nettverk. Menigheter og alle gode krefter i lokalmiljøene må nå gå sammen om å vise medmenneskelig omsorg, støtte og hjelp.

Det er flere organisasjoner som driver nødhjelp i konfliktens nærområder. Behovene er ubegripelig store. La oss sammen sette disse organisasjonene i stand til å fortsette sitt livsviktige arbeid. Vi oppfordrer menighetene til å foreta innsamlinger til det humanitære arbeidet.

Vi står overfor en dypt tragisk situasjon i hjertet av vårt eget kontinent – med en krig hvor norske soldater deltar. På dette tusenårs siste bots- og bededag (31.okt.) må vi benytte anledningen til å fokusere på kirkenes del i og ansvar for de overgrep mot menneskers verd som har funnet sted i dette århundre og årtusen. Vår historie kaller oss til bot og bønn.

Kirkene i Norge har bl.a. bidratt med følgende uttalelser om situasjonen på Balkan:

- 24. mars: Brev om vårt felles ansvar for innvandrere og flyktninger (Bispemøtet i Dnk)
- 26. mars: Uttalelse om krigen på Balkan (Komiteen for internasjonale spørsmål i MKR)
- 3. mai: Konsultasjon i Oslo om "Menneskene – krigen – kirkene". (arrangert av NKR og MKR)
- NKR har jevnlig kontakt med Den serbisk ortodokse menigheten her i Norge som er medlem i rådet.
- 6. mai: Fredens sjanse på Balkan (uttalelse fra Bispemøtet i Dnk)

De ulike uttalelser og innleggene som ble holdt på konsultasjonen 3.mai kan fås ved henvendelse til MKR/NKR.

De internasjonale økumeniske organisasjoner og de konfesjonelle kirkefamilier har sammen og hver for seg løpende kontakter med sine ulike medlemskirker i Jugoslavia.

Vi oppfordrer alle som benytter internett til å holde seg informert om situasjonen og å kommunisere med mennesker i området via nettet. Her følger nettadresser til noen organisasjoner og kirkesamfunn:

Kirkenes Verdensråd: <http://www.wcc-coe.org/> Det Lutherske Verdensforbund: <http://www.wcc-coe.org/lwf/>

United Methodist Church: <http://www.umc.org/omns/> European Baptist Federation: [http://www.ebf.org/br-](http://www.ebf.org/br-e.html)

http://www.vatican.va/news_services/or/or_eng/index.html

http://www.vatican.va/news_services/press/index.html Den serbisk ortodokse kirke: www.Serbian-Church.net

Oslo, 14. mai 1999

Norges kristne råd

Sign.

Billy Taranger

Leder

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

Sign.

Tormod Engelsviken

Leder

FORBØNN FOR FOLKENE PÅ BALKAN

Treenige Gud, du som vandrer med oss i vår smerte.

Forbarm deg over oss!

Vi kommer til deg med all vår fortvilelse og avmakt overfor det som nå skjer på Balkan.

Vi ber for alle som flykter fra våpnenes terror og den meningsløse ødeleggelsen.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Fordriv fiendskap og forakt, og vend våre hjerter i oppriktig kjærlighet til våre søstre og brødre.

Helbred splittelsens sår og velsign oss med den enhet vi ikke selv makter å skape.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Hvor skulle mennesker møte din kjærlighet, om ikke hos oss – vi som har vårt daglige brød, vår frihet, våre hjem og vårt land i behold.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Kristus, vi ser deg på TV-skjermen; sulten, tørst og hjemløs. Vi ser deg i alle barna.

Du vandret selv fornedrelsens veg, både flyktning og fredløs.

Vår verden er som et åpent sår, men fra ditt kors strømmer en kraft som kan helbrede.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Våre svik vil du, med din Hellige Ånd, forvandle. Vi er alle kalt til det samme håp.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Kristus, forbarm deg over dem som har makt over krig og vold.

Gi dem det mot de trenger for å bryte voldsspiralen og gi verden fred.

Fredsyrste, du gikk forsoningens veg.

Vis oss den vegen og gi oss styrke å gå den.

Det ber vi deg om i Faderens, Sønnens og Den hellige Ånds navn.

Amen

Vi oppfordrer menighetene til å tenne lys i forbindelse med forbønnen.

Salmen: "Herre, du vandrer forsoningens vei" (NOS 728) kan synges.

Rapport nr. 30/99

1

Fortrolig

Besøk i Beograd 20-21.5.1999 og Konfreanse om situasjonen i Jugoslavia, Budapest 26-27.5.1999.

Jeg møtte Drasko Todorovic i Zagreb og ble kjørt til Beograd. Bytte av bil på grensen. Vi ble hentet i patriarkens bil. Mellom møtet i Beograd og møtet i Budapest utførte jeg andre oppgaver.

Beograd

Vi kjørte gjennom Beograd og så ødeleggelsene. Det dreier seg om bygninger som ligger midt inne i byen. Total-ødelagte, mens bygningene ved siden av har fått vinduene blåst ut. Det er ikke vanskelig å skjønne at folk er skrekkslagne når en bombe rammer noen meter fra der man bor. Det skal lite feilnavigering til før det er min boligblokk som rammes. Det var mange fortellinger om bombene: sykehus, vann- og elektrisitetsforsyning, ambassadebygninger, broer – alt dette som også gjør dagliglivet for folk mye vanskeligere. Særlig dreier dette seg om Novi Saad, men også om andre, mindre steder som vi aldri hører om gjennom våre nyhetsmedier. Det er stille i gatene, særlig ut over kveldene. Restaurantene stenger tidlig. Folk går hjem – og sover dårlig.

Jeg traff stort sett kirkefolk – høy og lav, men også en leder i den jødiske menigheten. Det var mulig å spore ulike holdninger til Milosevic. Noen hadde deltatt i demonstrasjonene for noen år siden. Andre var nok mer støttende. Det var tydeligvis en utbredt redsel for å si mye i disse dager. Man blir lett stemplet som forræder, og det verserer historier om hva som skjer med slike.

Holdningen til det som skjer i Kosovo varierer. CNN og vestlige medier regnes ikke av noen som pålitelige kilder. Jeg fikk høre flere historier som ville belyse og begrunne en slik holdning. I tillegg kommer alle historiene som forteller om serbere som av albanerne gjennom lang tid er presset ut av Kosovo, historiene om UCK-geriljaens overgrep, og mulige innrømmelser av paramilitære gruppers virksomhet. Det blir påpekt at Vesten ikke har brydd seg om de serbiske flyktningene, hverken fra Kosovo eller de som ble fordrevet fra deler av Kroatia. Men det finnes nok også åpninger for at Milosevic står bak overgrep.

Jeg møtte ingen, overhodet ingen, som viste forståelse for bombingene. Sinnet og fortvilelsen retter seg mot Nato, ikke mot Milosevic: "Stemme kan vi gjøre siden, nå dreier det seg om å få stoppet bombingene!" Bombingen oppleves som ren terror og overgrep mot alminnelig mennesker som ikke gjør noe annet enn å være jugoslaver. President Clinton er for lenge siden avskrevet kristennavnet.

2

Den serbiske kirke har som kjent mye av sin historie knyttet til Kosovo. Det er utallige klostre og kirker der - og steder som er viktige både i kirkens og

utallige klostre og kirker der, - og steder som er viktige både i kirkens og nasjonens historie. Samtidig understreket de gang på gang at serbere og albanere har levet side om side i dette området, og at de kan fortsette å gjøre det.

Biskopen av Kosovo har også lagt frem en plan for hvordan han mener at Kosovo kunne bli noe tilnærmet en kanton. den er også presentert for DU i Washington – og får, slik jeg hører det, også støtte fra kirkeledelsen. De føler at de ikke er blitt tatt alvorlig i denne sak. De er også helt klare på at flyktingene skal kunne vende tilbake, og at alle skal kunne bo i Kosovo med like rettigheter (For dem har nok dette også den undertekst at da skal den serbiske minoritet også ha slike og like rettigheter).

Samarbeid mellom Den serbisk-ortodokse og Den norske kirke

Med folk fra patriarkatet (Patriarken, metropolitten av Montenegro, biskop Irenej (som nok er en av de mest innflytelsesrike biskoper) og stab fra Patriarkatet) drøftet vi muligheten av å få til et samarbeid med Kirkens Nødhjelp for å bygge opp en organisasjon som kan yte langsiktig hjelp inne i Jugoslavia. De har en organisasjon som heter "Filantropia". Den kan ta i mot noe nødhjelp og fordele det. De har fått til en ordning med Jugoslavias Røde Kors som gjør dette mulig. Dette har imidlertid ikke langsiktig preg. De trenger hjelp både til selve organisasjonsoppbygningen og til å utvikle en profesjonalitet omkring det langsiktige. Vi fant frem til hvordan dette nå kan gjøres, og tar sikte på å dra dit igjen i midten av juni. I kjølvannet av dette kan vi også ta sikte på å utvikle bilaterale forbindelser mellom Den serbisk-ortodokse kirke og Den norske kirke. Samtalene var preget av vennlighet, åpenhet og etter hvert en viss forventning. Dette ble bekreftet da jeg senere traff flere av de samme ved konsultasjonen i Budapest.

Møtet i Budapest

I Budapest kom europeiske og nord-amerikanske kirker sammen for å vurdere hva som nå kan gjøres. Det ble også redegjort for de ulike kirkenes holdninger. Ingen (med et mulig unntak av Church of England) ga ubetinget støtte til bombingene. Bevegelsen i kirkene går i retning av større og større uro over bombingene. Noen var i mot helt fra begynnelsen av. Dette var imidlertid ikke hovedsaken. Det dreide seg mer om hva som nå var nødvendig. Her var det enighet om den humanitære innsats, nødvendig etisk refleksjon over problemer som vi ikke har arbeidet nok med, og muligheten til å bygge opp kirkelige (og interreligiøse) nettverk som kan sette oss bedre i stand til å møte en lignende situasjon – og kanskje bidra til å forhindre den. Møtet var fruktbart og trakk opp linjene for et nødvendig fremtidig arbeid. (Kommunikeet fra Budapest er vedlagt.)

28.5.1999

Trond Bakkevig

Rapport nr. 31/99

Rapport fra møte med biskop Iriney i Den serbisk-ortodokse kirke. FORTROLIG

Sted : Budapest

Dato: 13. juli

Til stede: Fader Andrej som arbeider med økumeniske spørsmål hos Patriark Pavle i Beograd, han er biskop Irineys nærmeste medarbeider i slike spørsmål, Drasko Todorowich, Trond Bakkevig og undertegnede.

1. Bakgrunn

Møtet kom i stand som oppfølging av samtale i Oslo 28. juni med Metropolit Kiril fra Den russisk-ortodokse kirke. I dette møtet foreslo Kiril – på bakgrunn av vår informasjon til ham om de kontakter og de besøk vi hadde gjort til regionen under krigen i Kosovo – at Den norske kirke sa seg villig til å spille en rolle i arbeidet med å få stablet på beina en økumenisk europeisk konsultasjon om situasjonen etter krigen. En slik konsultasjon burde sammenkalles så snart som mulig. I samtale med Kiril ble vi enige om at vår rolle kunne være todelt. For det første være med å få Den serbisk-ortodokse kirke til å artikulere behovet for en slik konsultasjon ovenfor KEK, for det andre se oss villig til å være lokalt vertskap for konsultasjonen samt å bidra med finansiering. Etter avtale med Kiril skulle både han og vi kontakte Den serbisk ortodokse kirke om dette. Våre telefoniske kontakter indikerte klart at vi burde møte biskop Iriney og drøfte saken med ham.

2. Økumenisk konsultasjon

I løpet av samtalen i Budapest ble det klart at Metropolit Kiril så langt ikke hadde kontakt med biskop Iriney. Til gjengjeld hadde han sendt ut en pressemelding via TASS om at Den russisk-ortodokse kirke og Den norske kirke samarbeidet om å få til en slik konsultasjon. Under møtet vårt snakket biskop Irineus og Kiril sammen over telefon og Kiril oppmuntret Irineus sterkt til å stille seg i spissen for dette initiativet. Samtalen klargjorde enighet om følgende :

- Norge/Oslo er et riktig stedsvalg for en slik konsultasjon
- Tidlig i oktober, for eksempel 6.- 10 vil være et passende tidspunkt
- Ca. 50 kirkeledere inklusive utvalgte kirkelige agencyledere er et passende antall
- KEK i samarbeid med Den norske kirke står som arrangør
- Den serbisk-ortodokse kirke i samarbeid med Den russisk-ortodokse kirke står som initiativtaker og må ha en tydelig rolle i konferansen
- Konsultasjonen må ha en bred agenda med kirkehistorie, teologi, politikk som elementer og ha som hovedformål å skape en felles forståelseshorisont for et framtidig, kirkelig økumenisk vitnesbyrd inn i et Europa som har stadig flere tegn på splittelse og nye grenser. Arbeidstittel Einheit Europa – Einheit der Kirchen ?
- Natolandene utenfor Europa, USA og Canada, må inviteres.

Oppfølging

Biskop Iriney kontakter patriark Pavle for å få hans samtykke. Iriney kontakter deretter KEK ved generalsekretær Clement og sender deretter et formelt brev til KEK om saken. Mellomkirkelig Råds sekretariat følger opp ovenfor KEK. Møtet gav i tillegg anledning til å

samtale videre om ulike samarbeidsinitiativ som er tatt mellom Den serbisk-ortodokse kirke og Den norske kirke/Kirkens Nødhjelp.

3. Samarbeid med Kirkens Nødhjelp

Biskop Iriney forstår at Kirkens Nødhjelp kan være utålmodige, men ber om forståelse for at de selv trenger tid til å finne folk, treffe slutninger. Vi understreker på nytt at Kirkens Nødhjelp er innstilt på å bidra til å bygge deres kompetanse rundt diakoni, men at det er nødvendig at personer egnet for dette må identifiseres tydelig av dem før dette arbeidet finner sted, kommer i gang. Viktigheten av at det allerede avtalte besøk i Norge til Kirkens Nødhjelp ble understreket. Det var enighet om at den ideelle framdrift ville være at tre ansvarspersoner fra Serbia var identifisert før Norgesbesøket og at disse deltok i et to ukers program. De tre personene burde være:

- den ansvarlige i den kirkelige representative lederen for arbeidet.
- person nr. to – den entusiastiske Dragan, han som skal drive arbeidet, og
- den tredje personen (viktig)- regnskapsrapportsekretæransvarlig.
- I tillegg bør fader Andrej delta.

En alternativ framdrift er et kortere besøk i oktober med den eller de som på det tidspunktet er klar, for eksempel fader Andrej og Dragan og et lengre besøk i november/desember. Vi snakket også om behov for en styrefunksjon, "Vervaltungsrat," på for eksempel 5 personer hvor en biskop, en med bakgrunn fra samfunnsliv, næringsliv og for eksempel en jurist, kunne sitte.

4. EUs Balkankonferanse 31. juli

Vi ble orientert om det arbeidet som Den serbisk-ortodokse kirke selv allerede gjør for å få godkjenning fra Tyskland – som inviterer til konferansen – til å være observatør på konferansen. Vi bidro med ideer, råd, synspunkter rundt dette viktige initiativet.

5. Bilateral kirke-kirke kontakt

På direkte spørsmål fra oss bekreftet biskop Iriney at Synoden har gitt sin reelle tilslutning til at det etableres en slik kontakt. Fra deres side nevnes to elementer. For det første en teologisk-pastoral samtale mellom fagfolk. For det andre besøksprogram menighet til menighet for å lære hverandre å kjenne. Her snakker vi primært om legfolk. På vårt forslag om at denne besøkskontakten kunne skje innenfor rammen av et bispedømme til bispedømmesamarbeid, reagerte biskopen svært positivt og ser gjerne at hans eget Novissad bispedømme deltar. På spm. fra oss sa han at han ikke ser noe problem i at et norsk bispedømme eventuelt også har kontakt med den Lutherske kirken i hans bispedømme Vojrodina så lenge det skjer på økumenisk forsvarlig vis. Vi bør tenke nøye over denne problematikken før vi går videre. Idè: Bør vi be MKR gi et bispedømme utfordringer, oppmuntring, mandat til å ivareta denne relasjonen så å si på vegne av Den norske kirke ?

Vårt forslag om ungdomsutveksling ble også godt mottatt både av biskop Iriney og fader Andrej. Vi bør ta kontakt med KFUM-K om planene for TT år 2000.

6. Diverse

Samtalen overbeviste oss om at spørsmål om visum til Serbia inklusive Kosovo for internasjonale kirkelige organisasjonsarbeidere må adresseres seriøst og økumenisk. Den serbisk-ortodokse kirke ønsker å ha en rolle i dette, og sier at de kan ordne dette fra Skopje. Også i spørsmål som gjelder etablering med leiligheter og kontor for slike organisasjoner i Serbia for eksempel i Beograd vil kirken gjerne spille en rolle. Dette bør formidles videre til Kirkens Nødhjelp snarest.

Kontakt med den serbiske kirke

Dagen

Den norske kirke går inn i dialog med Den serbisk-ortodokse kirke som eneste representant for «det protestantisk-katolske Europa». – Å være serber kan bli et moderne skjellsord, sier Stig Utne om ett av motivene for å samtale etter Kosovo-krigen.

AV JOSTEIN SANDSMARK

OSLO: Sist uke møtte generalsekretær Stig Utne i Mellomkirkelig Råd (MR) og sokneprest Trond Bakkevig ledere i Den serbisk-ortodokse kirke til samtaler. Møtet fant sted i Budapest, og skal bli begynnelsen på en dialog mellom Den norske kirke og den serbisk-ortodokse kirke.

Den serbiske kirke er nå villig til å snakke med oss og tar imot oss som de eneste representanter for det de kaller det protestantisk-katolske Europa. Det at vi kommer fra et NATO-land er i dagens situasjon i seg selv oppsiktsvekkende, sier Utne til Dagen.

Han forteller at serbiske kirkeledere inntil nå nesten ikke har villet ha kontakt med utenlandske kirker, unntatt gjennom sitt kritiske forhold til Kirkenes Verdensråd (KV).

– Dette blir ikke noe lettere når de har liten økumenisk erfaring. Derfor mener vi at det er mange gode grunner til å etablere kontakt når vi nå har muligheten til snakke direkte med dem.

Men Utne medgir at det er skjær i sjøen, ikke minst fordi Den serbisk-ortodokse kirke opplever at vestlige kirker er for liberale.

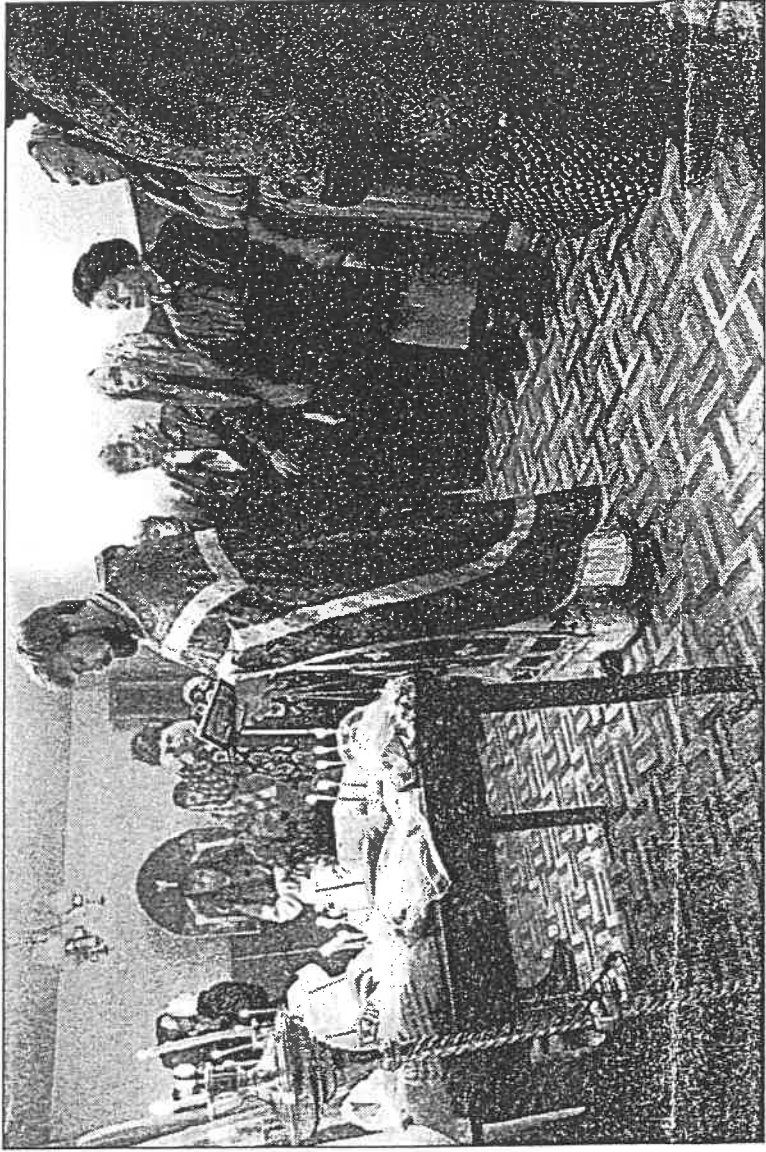
– De er en del av den ortodokse kristenhet, som i de siste årene har vært kritisk til den økumeniske bevegelse, blant annet fordi de mener at det i KV nå er arena for å diskutere homoseksualitet og kvinners adgang til prestedtjeneste.

Frykter nye skillelinjer

Krigen i Kosovo har heller ikke gjort det lettere å få til en dialog, men krisen har gjort det desto mer nødvendig, mener generalsekretæren.

– Det er et viktig motiv for oss at det ikke må bli skapt et for sterkt fiendebilde av serberne. Nå ser vi tendenser til at det å være serber kan bli et moderne skjellsord. Og under hele Kosovo-krigen har vi bekymret oss for en fremtid med nye skillelinjer i Europa.

Her trekker Utne spesielt frem Østerrikes utenriksministre, som skal ha sagt at «Europa

DIALOG: Som den eneste representant for «det protestantisk-katolske Europa», har Den norske kirke gått i dialog med Den serbisk-ortodokse kirke. FOTO: DAGEN-ARKIV

slutter der ortodoksien begynner».

– Den uttalen har vi hørt gjentatt både i Beograd, Zagreb og Budapest, og det er tydelig at det er noe som de serbiske kirkelederne er veldig skuffet over.

MR-generalen synes det høres ut som om en del politikere tenker at protestantismen og katolisismen er forbundet med demokrati, menneskerettigheter og det moderne Europa – mens ortodoks kristendom blir satt i bås med diktatur, undertrykkel-

se og bakstreversk tenkning.

– Politikere som tenker sånn, er farlige. Det er noe vi som kirke må motarbeide ut ifra vår selvforståelse om at vi er én kirke, også i Europa. Vi trenger å bygge et kirkelig fellesskap som er en motkraft i et Europa som er i strid og deles av politiske og etniske grunner.

Utne innrømmer at det ikke bare er lett å bli identifisert med NATO for en som vil samtale med serberne:

– De er veldig klar over at

Norge er et NATO-land og har vært med på Kosovo-krigen. De har ikke oppfattet Norge som en veldig klar kritisk røst inn i NATO, og det synes heller ikke jeg vi har vært.

Den kirkelige kontakten har også oppstått utenom offisielle kanaler.

– Det begynte gjennom personlige kontakter som enkeltpersoner hos oss har med representanter for Den serbiske kirke i Europa, forklarer Utne. DAGEN

